

Олга Бузар из Батање

Младост је прошла у раду, песми и игри

Једна од активисткиња некадашњег батањског Културно-уметничког друштва, а сада већ бака два унука, Олга Бузар причала нам је о некадашњем, веома богатом културном животу у Батањи. Било је

„Било нас је десеторо, петнаесторо. Стално смо ишли на пробе са чика Милошем Роцковим. А и кад нисмо имали пробе, и онда смо се састајали. Ја сам тада почела и да свирам са братом на хармоници...”

Олга Бузар данас

то у доба њене младости, крајем педесетих и почетком шездесетих година двадесетог века.

Каквим животом су живели Срби у Батањи пре скоро више од пет деценија?

– Када смо ми били млади, имали смо јако велико друштво: било нас је десеторо, петнаесторо. Стално смо ишли на пробе, играли смо са чика Милошем Роцковим. Пробе су биле у српској сали. Сваки други дан смо имали пробе. И кад нисмо имали пробе и онда смо се састајали. Весели смо били, јако весели, другачије смо се дружили. Нико никог није занемаривао, становали смо близу једни других. У том друштву је био мој брат Јова, Неда Недучин, Иван Којић, Милан Роцков, па мој први муж Миша Ромак и још многи други.

Када сте се укључили у рад Културно-уметничког друштва?

– После осамнаесте године сам почела да играм, нисам ја рано почела. Старији су нас звали да се прикључимо. Увек су нас звали: „Ајде ти си већ велика!“ И онда смо ишли и играли. Ја сам онда почела и да свирам са братом на хармоници.

Ко вас је научио да свирате хармонику?

– Тома Роцков, он је био наставник музике, код њега смо ишли мало, на почетку. После сам учила од брата Јове. Нисмо ми били перфектни музичари. Кад смо чули неку песму, онда смо тако учили по слуху.

Које фолклорне игре сте најрадије играли?

– Играли смо Логовац, коло, Врањанку, „Оп, цуп, лепо скочи“, мало и велико батањско коло... Било је дванаест парова и сви смо били јако млади. Имали смо осамнаест и више година.

Да ли сте се бавили само музи-

ком и игром или и другим уметностима у том друштву?

– Спремали смо позоришни комад „Осам хектара земље“. То смо изигравали, и још многе друге комаде. Чика Милош нас је увек спремао. Он је био учитељ у школи, а увече се занимао с нама. Више је он био с нама него родитељи. Некад смо га много и наједили, али он је увек долазио и пробао с нама. Стално смо пробали, играли, веселили се. Дивно је било...

А ова данашња деца, Бог да ми души опрости, нема у њима таквог живота каквог је било у нама. Никад нисмо били уморни, какав умор. Цео дан смо радили. На пример, до петка смо били у школи, у суботу нема школе, цео дан смо били на њиви, радили смо, и придвече бисмо се окупали, па беж' на пробу. До поноћи смо некад пробали. Враћајући се кући с пробе смо певали, јако смо били животи. У то време сви су били Срби у том друштву. То је било 1958-59. године. Тада је постојао и оркестар, а у њему су свирали Петар Немцов, Мирослав Роцков, Момчило Грунчић., Михаљ Ловас, он је тада био најмлађи међу њима.

Певали смо:

„Ишао сам био, увече по мраку, шетао се тихо по јаблан сокаку, цела варош ћути само мога сана, само лишће шушти с високих јаблана“

Кад смо се веселили и већ нисмо играли, него се одмарали и лудовали, онда смо певали ово. Такве песме смо певали.

Представе смо приказивали у српској сали, када су биле разне приредбе и балови. Ова представа „Осам хектара земље“ је била јако дугачка. (Гледајући фотографију Олга је почела да се присећа радње представе). Ја сам била богаташица

и волела сам сиромашног момка, а мене су хтели удати за једног богаташа. Јова, мој брат је глумио Циганина кога је сиромаш увек слао да ми свира серенату под прозор. На крају сам се ипак удала за оног кога сам хтела, за сиромаша.

И у животу ме је пратила слична прича, кад сам била млада. Али то није био позоришни комад, то је био живот. Ја сам волела једног сиромаш дечка, он је био Мађар, моји нису хтели ни да чују да ме даду за њега. Удали су ме за Србина, Мишу Ромака. Татика је тако одлучио. Познавала сам га, заједно смо били у културном друштву, заједно смо играли, али сам више волела оног сиромаша.

Да ли сте ишли негде на гостовања?

– Да, да, ишли смо у Нови Сентиван, у Чанад, у Деску, стално смо ишли. Било је пуно Срба који су долазили да нас гледају.

Јесте ли се дружили са Србима из других места?

– О, па како да не. Највише трећег дана Божића, онда када се чисто Божић. Дошли би са тамбурашима, са двоје-троје кола из Чанада, Деске

– Није било више него сад. Само што смо се сад помешали. Пре су готово сви Срби били, много нас је било. Много више су се дружили него данас. Свечарство. Ми смо на Ђурђиц свечари, 16. новембра. Становали смо на салашу, недалеко од Батање, у то време је доста људи живело на салашу. Онда је дошао тамбурашки оркестар да честита славу. Дошли су сви млади, коме је пало на ум, свеједно ко је дошао. Тако смо се припремали да свако има да једе и да пије. Код нас је једном, рачунали смо са татиком, било тридесет седморо људи на слави. То је било дивно. Онда се тако живело, то је било весеље. Свечарство је било велики догађај код нас онда.

Да ли сте често одлазили у цркву?

– Јесмо. Мој татика и мама су ишли сваке недеље, а ми кад смо били млађи и ми смо ишли, а после све мање и мање. Дошли су проблемми, муж ми се разболео, онда су дошли унуци. Пре смо много више ишли у цркву, а највише када је господин Вељко из Чанада долазио. Он је био диван. Знао је и са младима, и са старима, и са децом. Окупљао је народ око цркве.

Божић, то је нешто што је јако лепо било. Кад је мој татика дошао на Бадњи дан и рекао: „Честитам ти Бадњи дан“, мама је рекла: „Честита ти душа пред Богом“. И слама... Свуда, свуда, а не ко сад да мало метнемо под астал. Татика је сву кућу посуо сламом. Онда смо баш имали шта чистити. Правили смо чесницу.

Једна од сачуваних фотографија некадашњих батањских омладинаца

и Новог Сентивана. Онда смо их поканили с тестом и вином. Играли смо и певали и онда су још и хтели да ме однесу. А татика је рекао: „Тек до врата можеш да их испратиш, не даље.“

Да ли сте посећивали игранке и балове у то време?

– Готово на сваки бал сам ишла. Али сам онда ишла са мамом на бал, без маме се није могло ићи на бал. На веће свеце су се одржавали балови. Месечно једанпут, а ако су велики свеци онда је било и двапут. Маме су пратиле девојке на балове. Био је велики ускршњи бал, божићни бал... Оркестар је свирао, певала је Милеса, Петрова жена, а после је и Мицика Росић певала.

Колико је људи обично било на баловима?

На Бадњи дан смо јели посан пасуљ и тесто с маком. На Божић би ишли у цркву и после би дошли кући на свечани ручак.

Зашто су се, по вашем мишљењу, Срби у Батањи данас бројчано осули и зашто се не друже више као пре?

– Измешали смо се. Не треба да идем даље. Могу да останем у мојој породици. Моја снаја је Мађарица, она није толико прихватила српске обичаје. Џабе су деца ишла у Српску школу. Ја сам их увек звала за Божић на ручак. То није истинито, она то није осећала, да преузме обичаје. И ето, већ је једна фамилија испала из српства. А готово да је свуда тако.

Разговор водила: Станислава Гајић